

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 14/536

Vår ref.: LMD 2014/FA1

Dato.: 17. oktober 2014

Vedrørende høring av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Norske Landbrukstenester (NLT) viser til departementets høringsbrev av 9. juni 2014 hvor fristen for merknader er satt til 20. oktober 2014.

NLTs hovedsynspunkter er:

- **Avløserordningen må fortsatt være en refusjonsordning, med krav til dokumentasjon**
- **Avløserlag som egne tilskuddsmottakere må opprettholdes**
- **Avløserordningen må ikke gjøres mer fleksibel, men dagens forskrift opprettholdes**
- **Forskrift for produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning må ikke slås sammen**

Avløserordningen må fortsatt være en refusjonsordning, med krav til dokumentasjon

Avløsertilskuddet for ferie/fritid er et øremerket tilskudd og det er viktig at ordningen fortsatt er en refusjonsordning, som signalisert i høringsnotatet. NLT er positive til en videreføring av gjeldende rett på dette området. Om ikke kan konsekvensene bli;

- Dårlig likviditet hos bonden medfører nedprioritering av ferie/fritid, som i neste omgang fører til mer sykdom og kriser. Konsekvensene vil bli mer slitasje og større behov for sykdomsavløsning hos bonden.
- Dårligere tilgang til kvalifisert arbeidskraft.
- Avløsertilskuddet forsvinner fra grønn boks i WTO.

Avløserlag som egne tilskuddsmottakere må opprettholdes

Bestemmelsen om avløserlag som egne tilskuddsmottakere er foreslått avvirket da departementet mener at dette avviker fra andre tilskuddsordninger, men avløsertilskuddet er øremerket avløsning og avviker dermed fra andre tilskudd.

- Dette er i dag en frivillig ordning der over 60 % av medlemmene i lagene ønsker at tilskuddet skal overføres til laget ved ferie/fritid og nærmere 100 % ved sykdom.
- Det blir fort store utgifter ved sykdomsavløsning for den enkelte bonde. Lagene har i dag mulighet til å forskuttere dette for medlemmene inntil de blir refundert. Med dårligere likviditet i lagene vil det bli problematisk å fortsette denne ordningen. Vi er redd for at dårlig likviditet fører til at bonden ikke ser seg råd til å leie hjelp under sykdom, med dyretragedier som ytterste konsekvens.
- I tillegg har lagene i dag mulighet til å hjelpe nyetablerte i en oppstartsfasen for å sikre at de får ferie/fritid. Dette er det anledning til så lenge man vet at tilskuddet blir utbetalt til laget.

Avløserordningen må ikke gjøres mer fleksibel, men dagens forskriftstekst opprettholdes

I ny forskrift er dagens spesifikke opplisting av hvem som kan levere avløsertjenester fjernet. Det anføres fra departementets side at dette vil gjøre ordningen mer fleksibel. Det åpnes, i ny forskrift, således opp for kjøp av avløsertjenester fra andre foretak enn avløserlag/-ring. Så lenge tjenesten knytter seg til jordbruksforetakets husdyrdrift, er det opptil bonden å bestemme hva slags avløsertjenester det er bruk for.

Norske Landbrukstenester (NLT) er av en oppfatning at den foreslåtte endring vil:

1. Forringe dagens velfungerende ordning for bonden gjennom avløserlagene

Velfungerende velferdsordninger er en forutsetning for et landbruk over hele landet. Erfaringer viser at dette er et viktig moment for både rekruttering til næringen, og for at utøvere skal bli værende i næringen. Muligheter for å få fri, ta seg ferie og ikke minst ha tilgang til hjelp ved sykdom og kriser, er viktige faktorer for trivsel som bonde og for dyrevelferden.

Staten og næringen har i over 30 år hatt et godt samarbeid for å bygge opp en god avløserordning, gjennom avløserlagene. NLT er medlems-/interesseorganisasjon for avløserlagene og organiserer i dag så godt som alle avløserlag. Gjennom målrettet arbeidet har vi blant annet oppnådd følgende;

- Landsdekkende Landbruksvikarordning.
  - I den kommunale ordningen i 2008 tilbød 150 kommuner landbruksvikar.
  - I dag er det 240 årsverk fordelt på ca. 400 kommuner.
- Tilgang til kvalifisert og stabil arbeidskraft.
  - Helårsstillinger.
  - Statusheving av avløseryrket og god personalbehandling.
  - Ordnete lønns- og arbeidsvilkår.
  - Kursing, etter- og videreutdanning av ansatte.
- Beredskap ved sykdom og kriser.
  - Dekker 350-400 årsverk sykdomsavløsning i tillegg til 240 årsverk med landbruksvikar.
  - Forskutterer avløserutgifter for bonden.
- Effektiv og rasjonell forvaltning av velferdsordningene.
  - Innrapporteringer og dokumentasjon kommer fra 100 lag, i stedet for 15.800 enkeltbrukere.

2. Kunne medføre svekket beredskap og dårligere tilgang på kvalifisert arbeidskraft

Avløserlagene har i dag forpliktet seg til å stille kvalifisert arbeidskraft ved sykdom og kriser, uavhengig av om bonden er medlem i avløserlaget eller ikke. 240 årsverk blir dekket av landbruksvikarordningen, men det er behov for 350-400 årsverk utenom. For å kunne stille denne beredskapen er avløserlagene avhengig av tilgang på kvalifisert arbeidskraft. Dette forutsetter igjen en jevn sysselsetting ved ferie/fritid, noe som kan bli vanskelig ved en omlegging. Er det i den foreslåtte endringen tatt høyde for forpliktelsene til å stille beredskap ved sykdom og kriser? Er det tatt hensyn til dyrevelferden?

3. Omgåelse av regelverk

Fakturerbare tjenester skal knytte seg til jordbruksforetakets husdyrdrift, men det er opp til den enkelte å bestemme hva dette er. Det stilles heller ikke lengre noe krav til et arbeidsgiver-/arbeidstakerforhold som i dag. Vi er redd for at ferie/fritid vil gå på bekostning av andre tjenester bonden leier hjelp til, noe som i neste omgang fører til mer sykdom og kriser. Det er ikke sagt noe om hvordan disse utgiftene skal dokumenteres.

Forskrift for produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning må ikke slås sammen

Departementet fremmer i høringen et forslag om å slå sammen forskrift for produksjonstilskudd og forskrift for tilskudd til avløsning.

NLT mener det er mer naturlig at forskrift for avløsning ferie/fritid og forskrift for avløsning sykdom er slått sammen i en forskrift, som i dag. Tilskudd til ferie/fritid og tilskudd ved sykdom går begge inn under velferdsordninger og hører sammen. Videre vil den foreslåtte sammenslåing kunne medføre at krav til endringer i produksjonstilskudd på sikt også vil føre til krav om kutt/endringer i avløsertilskuddet.

Med hilsen
Norske Landbrukstjenester

Frode Alfarnes
Daglig leder

Harald Lie
Styreleder